

REFERAT Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 2019-2021 d. 02-12-2020

Mødedato Onsdag d. 02. december 2020 kl. 00:00

Mødested Skype

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Energipolitik og -strategi til godkendelse.....	4
Udarbejdelse af handleplaner til implementering af energistrategi.....	9
Drøftelse af videoklip til præsentation af Bornholms Energipolitik.....	15
Kommissorium for strategi for grøn mobilitet til godkendelse.....	17
Valg af samkørselsapp til forsøgsordning på Bornholm understøttet af Bornholms Regionskommun	22
Eventuelt.....	28

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.22.04A08-0001

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

02-12-2020

Åbent punkt

1

Lukket punkt

Fraværende

Kirsten Wendell deltog i mødet frem til kl. 15.45 under behandling af punkt 3 og kom tilbage 16.15 ved behandling af punkt 5.

Bemærkninger til dagsordenen

Udviklingskonsulent Mads Boss deltager under hele mødet.

Åbent punkt

2 Energipolitik og -strategi til godkendelse

13.00.00P22-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

02-12-2020

Åbent punkt

2

Lukket punkt

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med udgangspunkt i kommissoriet for energipolitikken ([kommissoriet for energipolitikken](#)) har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed lavet en revideret energipolitik og -strategi, der nu fremlægges til Kommunalbestyrelsens godkendelse.

Energipolitikken sætter en række mål, som i strategien nedbrydes til delmål og prioriteter for Bornholm, i forhold til grøn omstilling af energiproduktion og -forbrug. På baggrund af analyser med simuleringer af Bornholms energisystem, samt interessentmøder, er energipolitikken (bilag 1), energistrategien (bilag 2), og de endelige resultater af simuleringerne (bilag 3) vedlagt til godkendelse. Der er desuden vedlagt en pixiudgave af strategien (bilag 4), som giver et mere simpelt overblik, og efter endelig godkendelse er det ambitionen at lave en kort film om politikken og strategien.

Efter godkendt energipolitik og -strategi skal der udarbejdes handleplaner, der udmønter energipolitikens mål. Arbejdet med handleplaner for 2021 og frem er beskrevet i selvstændigt dagsordenspunkt.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Bornholms energipolitik og -strategi godkendes

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. december 2020:

Forslag til Bornholms energipolitik og -strategi anbefales

Sagsfremstilling

Med udgangspunkt i kommissoriet for energipolitikken ([kommissoriet for energipolitikken](#)) har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed lavet en endelig udgave af Bornholms nye energipolitik og -strategi. På baggrund af analyser med simuleringer af Bornholms energisystem, samt interessentmøder med bornholmske virksomheder og aktører med interesse i Bornholms energipolitik, er en ny energipolitik og -strategi udarbejdet (bilag 1 og bilag 2). Til baggrund for politikken er resultater af simuleringer af Bornholms energisystem vedlagt (bilag 3).

Formålet med Bornholms energistrategi er at skabe sammenhæng mellem de politiske mål i Bornholms Energipolitik og de tiltag bornholmske virksomheder, bornholmere, Bornholms Regionskommune og øvrige interessenter skal iværksætte for at indfri målene.

Mål og delmål i energipolitikken og -strategien

Det overordnede mål med energipolitikken er at reducere udledningen af CO₂. Reduktionerne skal opnås indenfor produktion, forbrug og udvikling af energiområdet. I tabel 1 er samlet de overordnede CO₂-udledninger for Bornholms Energisystem:

Tabel 1: Udledningen af sort (fossil) CO ₂ i baseline (afrundet)	
Landtransport (Personbiler og øvrig (tung) transport)	ca. 70.000 tons/år
Oliefyr	ca. 20.000 tons/år
Søkabel	ca. 17.000 tons/år
Procesenergi	ca. 5.000 tons/år
BOFAs affaldsforbrænding	Ca. 6.000 tons/år
I alt	ca. 118.000 tons/år
Fly (til-fra)	ca. 6.000 tons/år*
Færger (til-fra)	ca. 93.000 tons/år*
*De ikke afgiftsbelagte udledninger medtages ikke i beregninger.	

På baggrund af analyser og simuleringer, hvor forskellige produktions- og forbrugsscenarier afprøves, anbefales det af Særligt udvalg om klima og bæredygtighed at sætte følgende mål og delmål. Målene er gengivet i tabel 2.

Tabel 2: Mål i Bornholms Energipolitik og -strategi				
Nr.	Mål	Delmål	Årstal	Primære aktører
1.0.0	Bornholm skal reducere CO ₂ -udledningen med 118.000 tons CO ₂	2021-25: 37.000 tons CO ₂ reduktion 2026-32: 43.000 tons CO ₂ reduktion 2033-40: 38.000 tons CO ₂ reduktion	2040	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmske virksomheder - Bornholmere - Regeringen/Staten/Region Hovedstaden
Energiproduktion				
1.1.1	Produktion af strøm og varme på Bornholm skal være fossilfri, energieffektiv og samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt	2025: fossilfri i strøm- og varmeproduktion ved normaldrift ¹ 2025: Plan for indfasning af mere elbaseret varme og spildvarme i fjernvarmesystemet 2032: Fossilfri i strøm- og varmeproduktionen	2040	- Bornholms forsyningsselskaber - Kommunalbestyrelsen - Energitrucenter
1.1.2	Bornholms strøm- og varmeproduktion skal reducere brugen af biomasse	2025: Plan for reduktion af biomasserne træflis og halm 2025: Undersøgelse af biomasse til bioforgasning	2032	- Bornholms forsyningsselskaber - BIGADAN (Bornholms Bioenergi)
1.1.3	Der etableres havvindmøller i 2025 (ca. 100 MW) og i 2030 (ca. 2 GW) i havet omkring Bornholm	2025: Etablering af 100 MW havvindmøller 2030: Etablering af 2 GW havvindmøller	2030	- Regeringen/Staten - Bornholms Havvind - Investor/Operatør af energiø - Kommunalbestyrelsen - Bornholms forsyningsselskaber
1.1.4	Der etableres planlægningsmæssig mulighed for maksimalt 50 MW nye solcelleanlæg på Bornholm	2025: der forberedes for 50 MW solceller ²	2025	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmske virksomheder og investorer i solcelleanlæg
Energiforbrug				
1.2.1	Bornholm skal effektivisere forbruget af energi i bygninger	2022: i dialog med borgerne og virksomheder skal der være udarbejdet en plan for, hvordan vi opnår energispareforanstaltninger i bygningsmassen på	2030	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmere - Bornholmske virksomheder

¹ Undtagen udledning fra BOFAs affaldsforbrænding som stoppes i 2032.

² Under hensyntagen til øvrige beslutninger om energikilder og forventet cut off

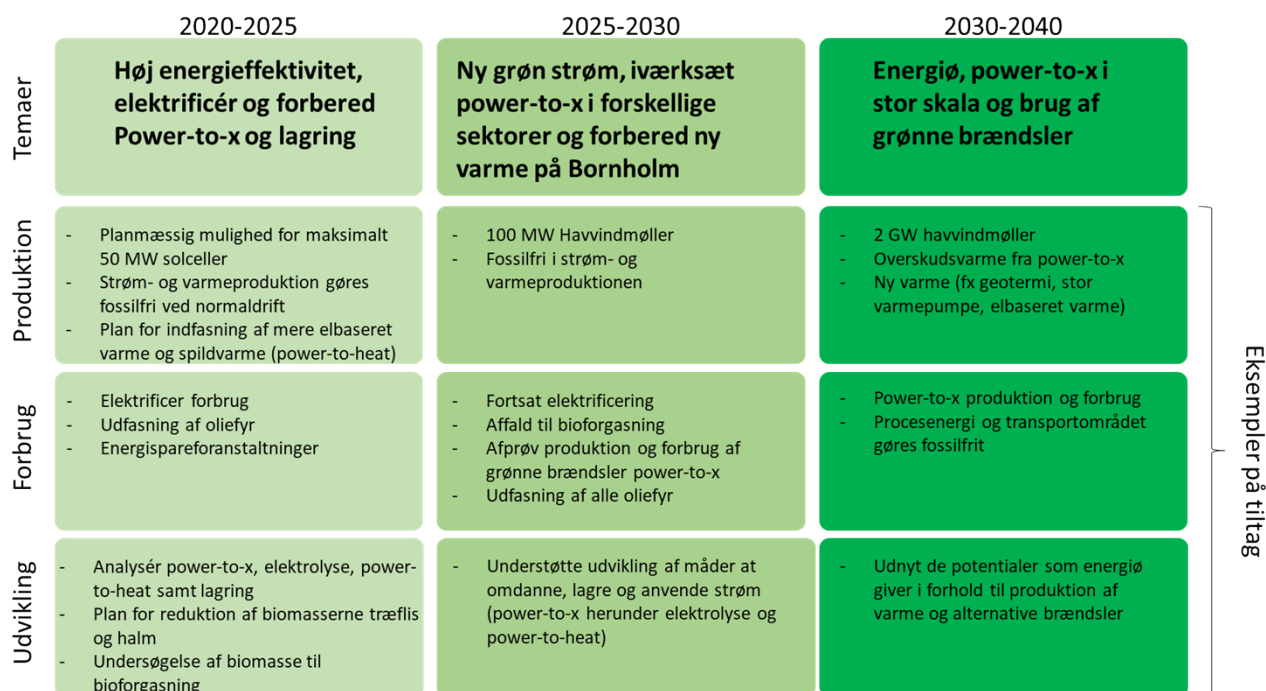
		Bornholm		
1.2.2	Alle oliefyr erstattes med grønne løsninger	2022: i dialog med borgerne skal der være udarbejdet en plan for, hvordan oliefyr udfases. 2025: Der er udfaset minimum 1.500 oliefyr i perioden 2020-2025.	2030	- Bornholmere - Kommunalbestyrelsen - Staten
1.2.3	Transporten på Bornholm skal være fossilfri	Tilgår i strategi for grøn mobilitet med delmål for 2025 og 2030	2040	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmere - Bornholmske virksomheder
1.2.4	Procesenergien skal være fossilfri	Delmål for 2025 og 2030 udarbejdes i handleplanerne	2032	- Bornholmske virksomheder
				-
Udvikling af grøn omstilling på Bornholm				
1.3.1	Understøtte udvikling af måder at omdanne, lagre og anvende strøm (power-to-x herunder elektrolyse og power-to-heat)	Tilgår i handleplaner	2030	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmske virksomheder

Det bemærkes at der sideløbende med energistrategien pågår et arbejde med strategi for grøn mobilitet. Et kommissorium for strategi for grøn mobilitet forventes forelagt til endelig godkendelse i kommunalbestyrelsen i januar 2021.

Prioriteter i energistrategien

Der vil blive arbejdet med alle mål beskrevet i tabel 2 for at sikre den grønne omstilling af Bornholm.

Energistrategien beskriver en række områder, der især vil blive fokuseret på frem mod 2040. men for at fokus er det rette sted, inddeler strategien perioden frem til 2040 i tre overordnet faser. Prioriteterne er gengivet i model 1:

Den første fase går frem til 2025 inden den forventede etablering af en kystnær havvindmøllepark. Her skal energieffektiviteten på Bornholm øges, der skal elektrificeres og Bornholm skal forberede produktion af grønt bæredygtigt brændsel (power-to-x) og andre måder at bruge og omdanne den tilgængelige strøm (power-to-heat, lagring af strøm mv). Bornholm skal udfase

brugen af fossile brændsler, hvilket vil sige at oliefyr skal udfases. I forhold til biomassen skal der findes måder at reducere afbrændingen af flis og halm, og biomasser til forgasning skal undersøges.

I den anden fase, som går fra 2025 til 2030 skal den nye strøm udnyttes. I fasen antages det, at der vil blive mere grøn strøm tilgængelig fra den kystnære havvindmøllepark. De store mængder grøn energi fra vindmøller, solceller og biogasanlæg skal udnyttes i alle tænkelige dele af vores fremtidige samfund. Det kræver, at man tænker nyt i forhold til tværgående løsninger for de forskellige sektorer, hvor der kan være store synergieffekter. Den tilgængelige grønne strøm giver Bornholm en unik mulighed for at elektrificere alle de energiforbrug, der giver mening at elektrificere, samtidig med at nye teknologier til lagring af ny grøn strøm skal undersøges og implementeres. Det drejer sig blandt andet om biler, busser, lastbiler, traktorer, opvarmningen i huse og virksomhedernes produktionsanlæg.

I tredje fase fra 2030-2040 vil energiøens store havvindmøllepark og nye tilsvarende store søkabler forbinde Bornholm med resten af Europas elnet. Både elproduktion og de nye forbindelseskabler vil ændre forudsætningerne for det bornholmske energisystem. Af simuleringerne fremgår det, at det vil blive muligt for Bornholm at blive CO₂-fri i alle sektorer, da energi til varme og transport også kan komme fra havvindstrøm direkte og også gennem forskellige power-to-x-teknologier (herunder power-to-heat). For at Bornholm er klar til den nye situation i 2030, skal Bornholms forbrug fortsat udvikles og elektrificeres, hvor det giver mening også efter 2030.

Faserne er til dels indbyrdes afhængige, således at fase 1 er en forudsætning for fase 2, men ikke nødvendigvis for fase 3. Samtidig vurderes det at fase 2 er nødvendig for hurtigt at kunne høste fordelene af fase 3, idet samfundet i videre udstrækning skal elektrificeres for at kunne aftage og bruge den omfattende mængde grøn energi, der vil være til rådighed, når energiøen er etableret. Dette medfører indledningsvist, at forudsætningerne i især fase 1 skal genbesøges i den planlagte revision af energistrategien senest i 2022 (se mere om processen nedenfor).

Beslutningen om etablering af en energiø i den nationale klimahandlingsplan rummer store muligheder for Bornholm. Energiøen har potentiale til at bidrage til at indfri visioner om både grøn omstilling, et voksende befolkningstal og flere arbejdspladser på Bornholm. Skal potentialet indfries, kræver det, at alle relevante aktører på øen løfter i flok og arbejder for at understøtte hinanden i en fælles bestræbelse på at omsætte energiøen til bæredygtig bornholmsk udvikling. I den forbindelse kan det undersøges, hvorvidt en CO₂-fri færgedrift til Bornholm i 2030 kan understøtte de ambitioner. Derudover undersøges det, hvorvidt Bornholm på sigt kan blive centrum for skibstrafikkens bunkeraktiviteter i området baseret på grønne brændsler.

Inddragelse af interessenter i udarbejdelsen af strategien

Der er i arbejdet med energipolitikken og -strategien inddraget så mange idéer og vinkler som muligt. Det drejer sig om udvalgsmøder i Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed, møder med bornholmske virksomheder og erhvervsorganisationer samt møder med andre aktører med interesse for Bornholms grønne omstilling. Det har på grund af COVID-19 pandemien ikke været let at møde bornholmerne. Der var blandt andet planlagt et stort borgermøde d. 23. september 2020 om energipolitikken, som til særligt udvalg om klima og bæredygtigheds fortrydelse måtte aflyses. Det er i stedet planlagt, at der gennemføres borgermøder i forbindelse med udarbejdelsen af handleplaner for energistrategien i 2021, når forsamlinger igen er mulige.

Processen fremadrettet for Bornholm energistrategi og -politik

Efter endelig godkendelse af energipolitik og -strategi i kommunalbestyrelsen, vil arbejdet med at lave handleplaner blive påbegyndt og implementeret i 2021.

Der vil som en del af energistrategien blive lavet en løbende prioritering, så der hvert år laves handleplaner i et to-årigt perspektiv. For at energistrategien er relevant skal den opdateres ca. hvert 2. år. Energipolitikken vil blive tilpasset, når det vurderes relevant eller efter politisk ønske. Center for Natur, Miljø og Fritid vil som en del af klimakommuneaftalen hvert andet år følge op på størrelsen af CO₂-udledningen på Bornholm.

Økonomiske konsekvenser

En godkendt energipolitik og -strategien leder frem til, at der skal implementeres handleplaner sammen med relevante aktører. Hver handleplan vil skulle redegøre for de økonomiske konsekvenser og søge midler. Initiativer i handleplanerne, der kræver kommunal finansiering, forventes at indgå i de årlige budgetprocesser. Til arbejdet med handleplanerne er der bevilliget 627.000 kr.³ til at inddrage og involvere målgrupperne for handleplanernes tiltag. Derudover er der mulighed for at allokere resterende midler fra arbejdet med energipolitik og -strategi i 2020 på forventede 157.718 kr., samt afsat interne ressourcer i Bornholms Regionskommune til at opstarte og følge op på de handleplaner Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed anbefaler kommunalbestyrelsen at prioritere i 2021: "etableringen af 100 MW havvind" og "udskifte oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger" jf. anden sag.

Supplerende sagsfremstilling

-

³ Se beslutning fra kommunalbestyrelsesmøde d. 8. oktober 2020, punkt 2, bilag 6: https://dagsorden-og-referater.brk.dk/Sites/Politiske_Internet/Internet/2020/InfRef8223-bilag/Bilag2068158.PDF (side 77)

Åbent punkt

3 Prioritering af arbejdet med handleplaner for energistrategien i 2021

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-12-2020	3	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Når Bornholms energipolitik og -strategi er godkendt i kommunalbestyrelsen¹, indledes en proces med at udmønte energistrategien i handleplaner med konkrete bud på, hvordan Bornholm omsætter energipolitikken og -strategien til handlinger i det bornholmske samfund. En succesfuld implementering af de enkelte elementer i handleplanerne kræver en prioritering af tiltag. Derfor igangsættes involvering og inddragelse af borgere og virksomheder for at sikre ejerskab til handlingerne.

Arbejdet med handleplaner vil blive inddelt i to overordnede opgaver. Den ene er at lave en samlet styring af alle handleplanerne (porteføljestyling) således at arbejdet koordineres på tværs og over tid, og den anden opgave er udarbejdelsen af selve handleplanerne, der så kan omsættes i konkret handling for at nå målene.

Til arbejdet med handleplanerne er der bevilliget 627.000 kr.² (2021-niveau) til at inddrage og involvere målgrupperne for handleplanernes tiltag. Derudover er der mulighed for at allokere resterende midler fra arbejdet med energipolitik og -strategi i 2020 på forventede 157.718 kr. I forhold til interne ressourcer i Bornholms Regionskommune er der afsat tid til at opstarte og følge op på handleplaner vedrørende "etableringen af 100 MW havvind" og "udskifte oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger".

De 2 handleplaner er udvalgt af Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed og er udvalgets anbefalinger til, hvad der skal prioriteres højest i 2021. Ud over arbejdet med handleplaner kommer arbejdet med porteføljestylingen af handleplanerne.

Det er desuden undersøgt, om der er igangværende projekter, hvor arbejdet med handleplanen "CO2 regnskaber for virksomheder" kan placeres. Der er ikke fundet relevante projekter, hvorfor denne handleplan ikke anbefales prioriteret i 2021.

¹ Endelig version forventes forelagt kommunalbestyrelsen til godkendelse på møde d. 17. december 2020.

² Se beslutning fra kommunalbestyrelsesmøde d. 8. oktober 2020, punkt 2, bilag 6: https://dagsorden-og-referater.brk.dk/Sites/Politiske_Internet/Internet/2020/InfRef8223-bilag/Bilag2068158.PDF (side 77)

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- a) At planen for organisering af arbejdet med handleplaner for energipolitik og -strategi godkendes
- b) At prioriteringen af handleplansarbejde for henholdsvis "etableringen af 100 MW havvind" og "udfasning af oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger" godkendes
- c) At de resterende midler fra energistrategiarbejdet i 2020 overføres til handleplansarbejdet i 2021. Der bevilges dermed op til 784.718 kr. (2021-niveau) til handleplansarbejdet finansieret af puljen til klima og bæredygtighed under bevilling 42 Erhverv, byg og plan, heraf vedrører 157.718 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021 og 627.000 kr. (2021-niveau) vedrører budget 2021. Styregruppen for udarbejdelse af handleplaner kan disponere over midlerne til forarbejder for handleplanerne på 200.000 kr. Øvrigt budget til selve handleplanerne skal disponeres efter politisk forelæggelse af udkast til handleplan i 2021.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. december 2020:

Anbefales

Sagsfremstilling

Bornholms energipolitik og -strategi forventes godkendt i kommunalbestyrelsen i december 2020. Efter en godkendt energipolitik og -strategi skal mål og prioriteter omsættes til handleplaner med konkrete initiativer til, hvordan Bornholm omsætter politikken og strategiens mål til forandringer i det bornholmske samfund.

Arbejdet med handleplaner bliver inddelt i to overordnede opgaver. Den ene er at lave en samlet styring af alle handleplanerne (porteføljestyling), og den anden er udarbejdelsen af selve handleplanerne.

Men én ting der står over alt andet er, at en succesfuld implementering af handleplanerne kræver involvering og inddragelse af de aktører, borgere og virksomheder, der skal udføre handleplanerne.

Porteføljestylingen af handleplanerne

Den første opgave, der skal løses i forhold til implementeringen af handleplaner for energistrategien, er at lave et samlet overblik over de handlinger, der kan udføres for at nå målene for CO₂-reduktioner. Det arbejde kaldes for porteføljestylingen af handleplanerne.

Porteføljestylingen af handleplanerne handler om at sikre, at der arbejdes effektivt og koordineret med alle dele af indholdet i energipolitikken og -strategien. For at arbejdet er koordineret, kræver det overblik, foruden det mere fokuserede arbejde med den enkelte handleplan.

Som ramme for arbejdet er det overordnede mål at reducere udledningen af fossil CO₂ frem mod 2040 med 118.000 tons. Der er i energistrategien opsat delmål i 2025 (37.000 tons), 2032 (43.000 tons) og 2040 (38.000 tons) for reduktionerne.

I nedenstående tabel 1 er der et samlet overblik over de foreslåede handleplaner på overskriftsniveau. Handlingerne foreslås på baggrund af simuleringerne, der ligger til grund for energistrategien, samt drøftelser af prioriteringer i energistrategien på udvalgsmøder i Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed.

Hver handleplan i tabel 1 strækker sig over en periode, hvor arbejdet skal udføres. Derudover er der med grøn (2025), orange (2032) og gul (2040) farve angivet, hvilke reduktionsmål de respektive handleplaner bidrager til. Hvis en handleplan ikke er markeret med en farve (grå), er det ikke fordi, at handlingen ikke reducerer CO₂-udledningen, men fordi at handlingen ikke direkte har en konsekvens for udledning af CO₂ fra fossile afgiftsbelagte energikilder, som er det beregningen af CO₂ reduktioner tager udgangspunkt i. Som en del af arbejdet med handleplanerne, skal der tages stilling til, hvor meget CO₂ en fuld gennemførelse af den enkelte handleplan forventes at bidrage med, så der bliver et håndgribeligt mål for indsatsen på handleplanniveau.

Tabel 1: Oversigt over handleplansporteføljen 2020-2040.

Handleplaner	Ansvarlige	Tid																			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
100 MW havvind																					
Udskifte oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger																					
CO ₂ -regnskab for virksomheder																					
Solceller																					
Understøtte Energijø																					
Elektrificér forbruget på Bornholm																					
Analyse af fremtiden for biomasse på Bornholm																					
Power-to-x på Bornholm																					
Kommunal medfinansieringspulje til grønne projekter																					
Grøn omstilling af procesenergi																					
Arbejde i strategi for grøn mobilitet																					
Ny varme på Bornholm																					
Reduktionsmål frem mod 2040 (tons CO ₂): 118.000 tons						37.000							43.000								38.000

For at varetage porteføljestyringen er det nødvendigt at afsætte ressourcer i Plan og Udvikling til udviklings- og koordinationsarbejdet samt den opfølgning, der sikrer fremdrift i arbejdet med at indfri målene. For at understøtte porteføljestyringen skal der nedsættes en styregruppe for handleplaner til energistrategien. Styregruppen refererer i udgangspunktet til Særligt udvalg om klima og bæredygtighed. Sammensætningen af styregruppen består i udgangspunktet af administrative chefer i kommunen. Derudover inddrages primæraktører, der er relevante for opgaverne der skal løses på ad hoc basis. Aktører kunne være repræsentant fra Bornholms Energi og Forsyning, Rønne Havn, Dansk Byggeri, Dansk Industri Bornholm eller Business Center Bornholm. Sammensætningen af styregruppen skal afspejle de på et hvert tidspunkt relevante aktører og vil derfor variere i sammensætning. Hvem der deltager drøftes med klimaudvalget.

Tabel 2: Sammensætning af styregruppe for handleplaner til energistrategien	
Medlem	Funktion i styregruppen
Kommunaldirektøren	Styregruppeformand
Chef i Center for Natur, Miljø og Fritid	Styregruppemedlem
Chef i Center for Ejendomme og Drift	Styregruppemedlem
Chef i Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat	Styregruppemedlem
Leder af Plan og Udvikling	Styregruppemedlem

Styregruppen mødes hvert halve år for at drøfte handleplansporteføljen, prioriteringer samt fremdriften for de igangsatte handleplaner. Møderne planlægges årligt til februar og november. Derudover kan styregruppemøderne bruges til koordination af øvrige projekter som bidrager til at indfri målene i energistrategien, men som ikke er handleplaner i regi af energistrategien.

Proces for udarbejdelse af handleplaner

Den anden opgave der skal løses, for at målene i energistrategien indfries, er udarbejdelsen af selve handleplanerne.

En handleplan skal indeholde en gennemgang af:

1. Mål: Det eller de mål fra energistrategien som handleplanen understøtter
2. Aktiviteter: En beskrivelse af de konkrete aktiviteter der vil opfylde målene og tiltagets hensigt.
3. Tidsplan: En beskrivelse af tidsplan for aktiviteter samt milepæle for opnåelsen af mål.
4. Ansvarsfordeling: En beskrivelse af hvem der er ansvarlig for gennemførelsen af de enkelte aktiviteter.
5. Økonomi (BRK): En oversigt over forventet antal medarbejdertimer til aktiviteter samt forventede udgifter.
6. Opfølgning: Plan for hvornår der følges op på handleplan.

Det er afgørende, at de aktører, der får en rolle (jævnført punkt 4) i handleplanen, også er dem som udarbejder handleplanen og løser de opgaver handleplanen lægger op til. Ejerskabet til aktiviteterne og målopfyldelsen ligger således hos de medvirkende aktører og ikke hos Bornholms Regionskommune alene. I forhold til Bornholms Regionskommunes deltagelse vil der skulle foretages konkrete vurderinger, omkring hvad der er muligt i den enkelte handlingsplan og med hvilken tidshorisont.

Konkrete handleplaner til igangsættelse i 2021

Nedenfor er angivet to forslag til handleplaner, der skal have et særligt fokus i 2021. Det bemærkes, at listen alene indeholder de handleplaner, der får et særligt fokus. Andre relevante tiltag for energipolitikken er ikke medtaget, da arbejdet foregår i andet regi. De to handleplaner er udvalgt af Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed på udvalgs møde d. 4. november 2020 og er udvalgets anbefalinger til, hvad der skal prioriteres højest i 2021.

Årsagen til, at udvalget fokuserer på netop disse to handleplaner er, at de begge er direkte tilgængelige måder at reducere CO₂-udledningen på. Den kystnære havvindmøllepark er især vigtig for Bornholms mål om at opnå CO₂-neutral strøm og varmeproduktion i 2025 og for forberedelsen af power-to-x og power-to-heat inden 2030. Derudover er handleplanen om udfasning af oliefyr vigtig for udvalget, da den grønne omstilling skal være borgernær.

Tabel 2: Forslag til handleplaner til igangsættelse i 2021					
Nr.	Handleplan	Kort beskrivelse	Forarbejder til handleplaner	Forslag til aktører	Mål
1	100 MW havvind	Understøtte opførelse af 100 MW kystnære havvindmøller i 2025.	- Afklaring af igangværende processer og Bornholms Regionskommunes muligheder for at understøtte projektet	- Regeringen/Staten - Bornholms Havvind - Kommunalbestyrelsen - Bornholmske virksomheder herunder Rønne havn	1.1.0 1.1.1 1.3.1
2	Udskifte oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger	Information om udskiftning af oliefyr til for eksempel varmepumpe samt idéer til energirenovering af boligmassen på Bornholm. Som udgangspunkt for dialog med borgere og virksomheder kan der foretages forudgående analyse af lo-	- Forundersøgelse af placering af oliefyr og effekten ved at fjerne oliefyr med forskellig placering (eksempelvis fleksbolig vs. helårsbolig) - Afklaring af barriere for udskiftning og	- Kommunalbestyrelsen - Bornholmere - Bornholmske virksomheder	1.2.2

		kalområde og holdes møde med borgerforeninger, virksomheder mv. herom.	- efterisolering (økonomi, egenskaber, mindset) Kortlægning af tilskudsstruktur til udskiftning af olie-fyr og efterisolering		
--	--	--	--	--	--

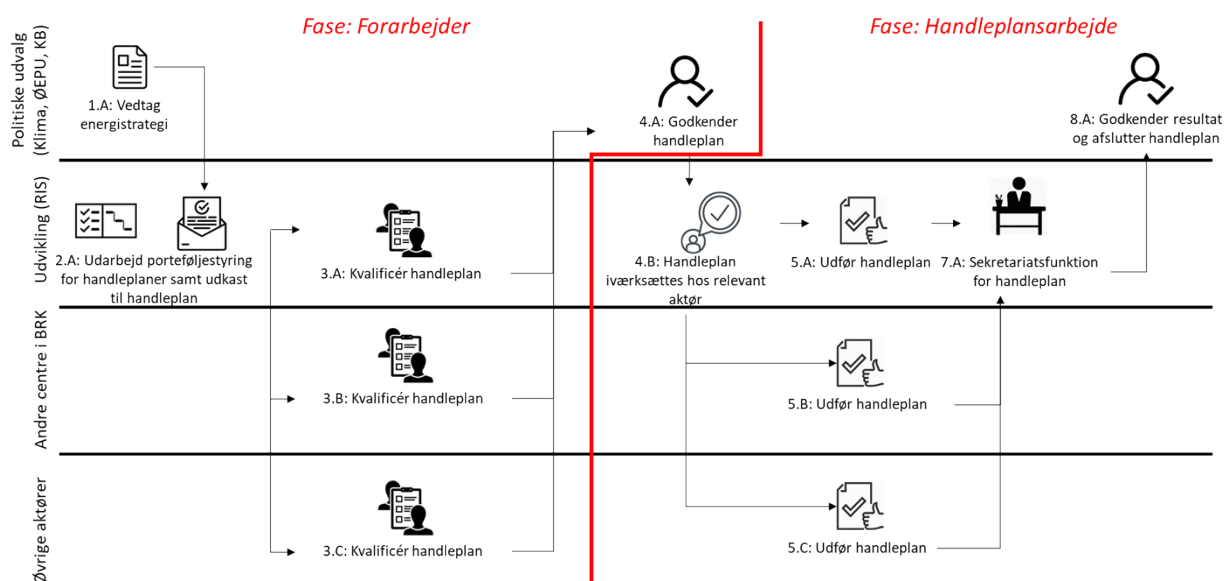
På opfordring fra udvalget er det desuden undersøgt, om der er mulighed for igangsættelse af en tredje handleplan vedrørende "CO2 regnskaber for virksomheder". Det står klart på baggrund af en undersøgelse af relevante andre projekter, at det ikke er muligt at finde igangværende projekter, hvor arbejdet med handleplanen "CO2 regnskaber for virksomheder" kan forankres for nuværende. Da der ikke er fundet et relevant projekt, kan det ikke anbefales, at denne handleplan prioriteres i 2021. Den må således indgå i prioriteringen af den samlede portefølje for 2022 og frem.

3. Organisering af arbejdet vedrørende handleplaner samt videre proces

Organisering og proces for udarbejdelsen af handleplaner

Når det er besluttet, hvilke handleplaner der skal prioriteres i 2021, skal indholdet fastlægges af de relevante aktører til den enkelte handleplan.

Nedenfor er angivet et forslag til model for, hvordan processen for handleplanen kan se ud.

Af modellen fremgår det, at de politiske udvalg (1.A) vedtager energistrategien, der med strategiske valg og prioriteringer definerer, hvad der skal udarbejdes handleplaner for (2.A). Udvikling (BRK-RIS) laver i samarbejde med styregruppe for handleplaner en samlet porteføljestyling af handleplaner samt udkast til handleplaner, der kvalificeres af relevante aktører (3.A-3.C). Til arbejdet med at kvalificere handleplaner afsættes der midler jf. økonomiafsnit. Herefter færdiggøres og godkendes handleplan gennem de politiske udvalg (4.A) og iværksættes af Udvikling (BRK-RIS) (4.B). Efter 4.A afsluttes fasen for forarbejderne til handleplanen og fra 4.B iværksættes selve handleplansarbejdet med separat budgetpost til politisk godkendelse. Aktiviteter udføres af aktører (5.A-5.C) med mulighed for at bruge af budget for midler til handleplansarbejdet. Undervejs følger Udvikling (BRK-RIS) op på fremdriften på de enkelte

handleplaner (7.A) og ved færdiggjort handleplan, godkender og afslutter de politiske udvalg handleplanen (8.A).

Udmøntningen afhænger af den endelige energipolitik og -strategi samt valg af indhold i handleplaner og kan for eksempel indebære indkøb af eksterne konsulenter, allokering af ressourcer fra relevante centre i Bornholms Regionskommune med videre til implementeringsopgaven.

Økonomiske konsekvenser

En godkendt energipolitik og -strategien leder frem til, at der skal implementeres handleplaner sammen med relevante aktører. Hver handleplan vil skulle redegøre for de økonomiske konsekvenser og søge midler. Initiativer i handleplanerne, der kræver kommunal finansiering, forventes at indgå i de årlige budgetprocesser. Til arbejdet med handleplanerne i 2021 er der bevilliget 627.000 kr.³ (2021-niveau) til at inddrage og involvere målgrupperne for handleplanernes tiltag. Derudover er der mulighed for at allokere resterende midler fra arbejdet med energipolitik og -strategi i 2020 på forventede 157.718 kr., samt afsat interne ressourcer i Bornholms Regionskommune til at opstarte og følge op på handleplaner vedrørende "etableringen af 100 MW havvind" og "udskifte oliefyr og bedre isolering i bornholmske boliger". Dertil kommer arbejdet med porteføljestyringen af handleplanerne.

De afsatte ressourcer er i første omgang til arbejdet frem til handling 4.A i procesoverblik (fase: forarbejder). Handlinger herefter vil skulle allokeres i forbindelse med midler til handleplaner (fase: handleplansarbejdet). Budgetposten for "forarbejder til handleplaner (2021)..." kan disponeres uden yderligere godkendelse af styregruppen for handleplaner. Budgetposten "Midler til handleplansarbejdet 2021..." kan disponeres efter politisk godkendelse af udkast til handleplan.

Opgave	Pris i kr. (eks. moms)
Forarbejder til handleplaner (2021) (handling til og med A.4 jf. procesoverblik, herunder analyser og borgerinddragelse)	200.000*
Midler til handleplansarbejdet (2021) (handling efter A.4 jf. procesoverblik)	584.718
<i>Samlet</i>	<i>784.718</i>
<i>*Budgettet er et max beløb. Resterende midler overføres til handleplansarbejdet.</i>	

Supplerende sagsfremstilling

-

³ Se beslutning fra kommunalbestyrelsesmøde d. 8. oktober 2020, punkt 2, bilag 6: https://dagsorden-og-referater.brk.dk/Sites/Politiske_Internet/Internet/2020/InfRef8223-bilag/Bilag2068158.PDF (side 77)

Åbent punkt

4 Drøftelse af videoklip til præsentation af Bornholms Energipolitik

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-12-2020	4	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed drøfter

Resumé

Såfremt Bornholms Energipolitik godkendes er der behov for at formidle indholdet af politikken på en klar og let tilgængelig måde. I den anledning er én af kommunikationsmulighederne at lave et kort videoklip, der præsenterer og formidler de overordnede budskaber i energipolitikken.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter muligheden for videoklip til præsentation af energipolitikken

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. december 2020:

Drøftet, idet udvalget bakker op om, at der udarbejdes et videoklip.

Sagsfremstilling

Såfremt Bornholms Energipolitik godkendes, er der behov for at formidle indholdet af politikken på en klar og let tilgængelig måde. Der er flere mulige tilgange til at kommunikere indholdet og målene i Bornholms Energipolitik ud til relevante aktører og offentligheden. Én af kommunikationsmulighederne er at lave et kort videoklip, der præsenterer og formidler de overordnede budskaber i politikken.

Videoklip der præsenterer Bornholms Energipolitik

For at Bornholms Energipolitik når ud til sine målgrupper (virksomheder, borgere og øvrige interessenter) er det oplagt at præsentere politikken ved hjælp af videoklip. Et videoklip kan på kort tid levere mange budskaber på en let tilgængelig måde. Et videoklip har desuden den fordel, at det kan deles på sociale medier og med billeder fange målgruppens opmærksomhed effektivt.

Følgende overvejelser kan drøftes af udvalget:

1. **Formen:** er et videoklip anvendelig og/eller skal den suppleres af andre formidlingsformer?
2. **Længden:** Skal videoklippen passe til brugere af sociale medier, er det vurderingen at længden på videoklippen skal være mellem 1 og 2 minutter.

3. **Format:** Der er blandt andet mulighed for 1) at lave optagelser med kamera eller 2) at animere et videoklip. Vurderingen er, at et animeret videoklip giver det bedste resultat for færrest ressourcer.
4. **Kompetencer til produktionen:** Der er erfaringer i Bornholms Regionskommune med at producere korte videoklip med optagelser ved hjælp af iPhone. Der er ikke identificeret erfaringer i Bornholms Regionskommune med at producere animationsvideoer. Det er vurderingen, at man med indkøb af eksternt bistand til at producere animationsvideoklip kan lave et produkt af høj kvalitet på kort tid.
5. **Estimeret produktionstid og pris:** Der er behov for, at færdiggørelsen af et videoklip sker hurtigst muligt efter godkendt Energipolitik. Desto mere omfattende videoklippet og optagelserne gøres, desto længere tid vil produktionen tage. Et forslag er at lave en animationsfilm på 1-2 minutter, hvilket vurderes at tage 4-8 uger at producere. Prisen forventes at være mellem 20.000-40.000 kr. afhængigt af leverandør og tilkøb af ekstraydelser såsom indtale af lydspor, undertekster, ekstra version på andet sprog mv.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt Bornholms Regionskommune vælger at indkøbe en ekstern virksomhed til at producere en animationsvideo, vil midlerne skulle bruges fra bevilling 42 Erhverv, byg og plan herunder arbejdet med energipolitik og -strategi, hvor der er afsat samlet 50.000 kr. til arbejdet med "Interessentinddragelse og grafisk præsentation af politik og strategi".

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

5 Kommissorium for strategi for grøn mobilitet til godkendelse

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-12-2020	5	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der er udarbejdet et kommissorium, som beskriver formål, opgaver og proces, organisering og økonomi med det sigte, at kommunalbestyrelsen i januar 2021 kan godkende strategi for grøn mobilitet (kommissoriet er vedlagt som bilag). Strategi for grøn mobilitet knytter sig til det igangværende arbejde med en ny energipolitik og -strategi for Bornholm, som forventes godkendt af kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2020.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- At kommissorium for strategi for grøn mobilitet på Bornholm (bilag) godkendes
- At der bevilges op til 900.000 kr. til strategi for grøn mobilitet finansieret af puljen til klima og bæredygtighed under bevilling 42 Erhverv, byg og plan, heraf vedrører 313.000 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021 og 587.000 kr. budget 2021. Styregruppen for udarbejdelse af energipolitikken får dispositionsretten over de 900.000 kr.

Særligt udvalg om klima og Bæredygtighed den 2. december 2020:

Anbefales med enkelte ændringer. Det tilrettede kommissorium vedhæftes referatet.

Sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede på møde d. 20. november 2019 at igangsætte udarbejdelsen af en ny energipolitik samt strategier, der vil knytte sig til den overordnede energipolitik, herunder strategi for grøn mobilitet. Strategi for grøn mobilitet, som knytter sig til energipolitikken og mål i energistrategien, skal udarbejdes, så kommunalbestyrelsen kan godkende en endelig version af strategi for grøn mobilitet på møde d. 14. oktober 2021.

Formål

Strategi for grøn mobilitet har til formål at reducere transportens CO₂-udledning samt luft- og støjforurening på Bornholm - samtidig med, at mobiliteten på Bornholm er effektiv og god.

Kort sagt skal man kunne bevæge sig rundt på øen uden at udlede fossil CO₂ uanset transportform.

Strategien skal som en del af realiseringen af Bornholms Energipolitik 2020 indeholde mål, delmål og strategiske prioriteringer, som skal være retningsgivende for, hvordan Bornholms Regionskommune understøtter, at det bornholmske samfunds visioner for en grøn omstilling af transportområdet bliver til virkelighed.

Visioner og mål i energipolitikken kommer til at skabe rammen for den underliggende strategi for grøn mobilitet. Strategien kommer til at omfatte strategiske indsatser og ekspertråd til de konkrete virkemidler, som skal igangsættes for at indfri målene i praksis, hvilke tidshorisonter og økonomiske scenarier, der knytter sig hertil, og hvilke aktører, der kan få en bærende rolle.

I kommissoriet er i detaljer beskrevet processen frem mod en politisk godkendt strategi for grøn mobilitet på Bornholm:

1. Ekspertråd som baggrund for strategiske valg

Ekspertråd:

Indledningsvis afdækkes udgangspunktet for arbejdet med strategi for grøn mobilitet. Det er fra arbejdet med Bornholms Energipolitik 2020 konstateret, at landtransportområdet på Bornholm udleder ca. 70.000 tons afgiftsbelagt CO₂ årligt. Det svarer til ca. 60 % af den samlede udledning af afgiftsbelagt CO₂ på Bornholm. Dertil kommer færge- og flytrafik, der hver udleder henholdsvis 93.000 tons CO₂/årligt og 6.000 tons CO₂/årligt.

Indenfor landtransport er det personbiler, som udleder mest. Dertil kommer traktorer, varebiler, lastbiler og busser.

For at kunne træffe beslutninger om, hvad der skal til for at lave den grønne omstilling på transportområdet, er der behov for at søge bistand hos eksperter på transportområdet. Eksperterne skal pege på de primære udfordringer og mulige virkemidler, der kan bidrage effektivt til en grøn omstilling. Ud fra de anbefalede virkemidler skal der vælges de handlinger, som arbejdet med grøn mobilitet fremadrettet skal fokusere på.

Ekspertråd skal pege på udfordringer, virkemidler og anbefalede handlinger på Bornholm i forhold til transportområdet

Til de primære udfordringer i de forskellige segmenter er der behov for anbefalinger af mulige virkemidler, der kan bidrage effektivt til en grøn omstilling hurtigt, men samtidig realistisk. Ud fra de mulige virkemidler skal der udvælges handlinger, som anbefales iværksat, for at omstille Bornholms forskellige transportsegmenter.

Som baggrund for at iværksætte handlinger lægges der op til at eksperter kan kommentere og anbefale inden for følgende områder:

1. Ladeinfrastruktur til elbiler
2. Omstilling af Bornholms Regionskommunes egne biler til emissionsfrie biler mv.
3. Kollektiv transport
4. Samkørsel
5. Delebiler
6. Transport på grønne brændsler

Ovenstående temaer er forslag. En nærmere beskrivelse af temaerne fremgår af bilaget. Styregruppen for strategien følger arbejdet tæt og vil løbende prioritere temaerne og eventuelt nye temaer. Såfremt nye temaer findes relevante til strategiarbejdet, vil temaerne blive lagt til politisk godkendelse. Det forventes, at flere relevante temaer og virkemidler vil indgå i arbejdet.

2. Inddragelse og debat

I forbindelse med udarbejdelsen af en strategi for grøn mobilitet på Bornholm lægges der op til en inddragende proces, hvor forskellige perspektiver på fremtidens transport på Bornholm bringes i spil. Processen skal sikre, at borgere, erhvervsliv og organisationer kan komme med relevante input samtidig med, at parterne får indsigt i de udfordringer på transportområdet, som Bornholm står overfor.

Følgende målgrupper er centrale:

- Bornholmske politikere
- Lokalsamfund
- Erhvervslivet
- Videnspersoner, netværk og eksperter

Hvordan målgrupperne vil blive inddraget er beskrevet i bilaget.

3. Handleplaner samt implementering af forandringer og adfærdsændringer

De specifikke underliggende handleplaner, som forventes udarbejdet inden udgangen af 2021 i forlængelse af strategi for grøn mobilitets vedtagelse, koordineres i administrationen. Udarbejdelsen kræver dog, at de aktører, der har bærende roller for forandringen, tager ejerskab til både udarbejdelsen og implementeringen.

I forhold til implementeringen af handleplanerne, er det et stort arbejde at udføre de handlinger, som planerne lægger op til. For at støtte det arbejde, er der afsat budget til at skabe de konkrete forandringer og adfærdsændringer (konsulentbistand, indkøb med videre), der skal til. En stor del af midlerne i budgettet (680.000 kr. ud af de samlede 900.000 kr.) er således afsat til konkrete aktiviteter og virkemidler, og kan disponeres både før og efter udarbejdelsen af strategi for grøn mobilitet. Det vil sige, at handlinger kan iværksættes løbende i 2021, og at handleplanarbejdet starter parallelt med, at strategien udarbejdes. Dette for at udnytte oplagte muligheder for grøn mobilitet samt øge hastigheden for den grønne omstilling.

4. Organisering og tidsplan

Særligt udvalg om klima- og bæredygtighed vil sammen med Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget samt Natur- og Miljøudvalget udgøre de involverede politiske udvalg. Dertil kommer en administrativ styregruppe og projektgruppe samt faglig referencegruppe. Administrationen vil løbende rådføre sig med udvalgene ved spørgsmål, uklarheder og behov for sparring undervejs i forløbet frem mod, at udkast og til slut endelig strategi fremlægges til politisk behandling i august-oktober 2020 jf. nedenstående tidsplan:

Leverancer og processer frem mod strategi for grøn mobilitet på Bornholm*	
Dato	Leverance
2. december 2020	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i KLIMA
5. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i NMU
20. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet behandles i ØEPU
28. januar 2021	Kommissorium for strategi for grøn mobilitet godkendt i KB
3. februar 2021	Inspirationsoplæg fra ekstern oplægsholder om omstilling af transportsektoren på Bornholm i KLIMA-udvalget. Herefter diskussion af KLIMA-udvalgets prioriteter i arbejdet, herunder hvilke eksperter og emner der skal fokuseres på: - Hvilke centrale spørgsmål skal besvares? - Hvilke segmenter skal der tages højde for i strategi for grøn mobilitet? - Hvilke virkemidler er relevante? - Hvad er KLIMA-udvalgets forventninger til ekspertråd (hvem og hvordan)?
3. marts 2021	KLIMA-udvalget drøfter og godkender plan for brug af eksperter: - Oplæg til spørgsmål til eksperter, hvem eksperterne er samt en tidsplan for at få ekspertråd
Marts-april 2021	Ekspertråd: - Ekspertråd til transportområdet på Bornholm
Marts-april 2021	Interessentinddragelse: - Borgermøde om grøn mobilitet - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter med flere.
6. april 2021	Status på arbejdet med strategi for grøn mobilitet forelagt på NMU-møde.
7. april 2021	KLIMA-udvalget drøfter: - Foreløbige anbefalinger fra eksperter, borgere og interessenter - Mål og delmål i strategi for grøn mobilitet - Hvilke handlinger skal iværksættes i efteråret 2021
8. april 2021	Status på arbejdet med strategi for grøn mobilitet forelagt på ØEPU-møde.
5. maj 2021	KLIMA-udvalget afslutter og godkender input fra proces med ekspertråd. Derudover drøfter KLIMA-udvalget strategi for grøn mobilitet inden temamødet med KB d. 27. maj.
27. maj 2021	Forelagt på KB temamøde med deltagelse af KLIMA-udvalget: • Centrale ekspertråd og anbefalinger til transportområdet • Oplæg til mål i strategi for grøn mobilitet • Diskussion af mulige implikationer for budget 2022
2. juni 2021	KLIMA-udvalget drøfter: - Første udkast til strategi for grøn mobilitet
25. august 2021	KLIMA-udvalget godkender endelig strategi for grøn mobilitet
28. september 2021	NMU godkender strategi for grøn mobilitet
30. september 2021	ØEPU godkender strategi for grøn mobilitet
14. oktober 2021	KB godkender strategi for grøn mobilitet
Inden udgangen af 2021	Ambitionen er, at handleplaner for grøn mobilitet vedtages inden udløb af indeværende valgperiode

Økonomiske konsekvenser

Budgettet for de beskrevne, nødvendige leverancer og processer frem mod en færdig strategi for grøn mobilitet på Bornholm fremgår af nedenstående tabel. De enkelte beløbsposter er overslagsbeløb, og den samlede maximale budgettramme, som Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil skulle disponere til opgaven, er 900.000 kroner. De 900.000 kr. finansieres af puljen til klima og bæredygtighed (under bevilling 42 Erhverv, byg og plan), heraf vedrører 313.000 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021 og 587.000 kr. fra budget 2021. Bevilges de 900.000 kr. vil der være 19.652 kr. tilbage i puljen.

Budgettet er lagt under forudsætning af, at arbejdet med strategi for grøn mobilitet går i gang umiddelbart efter kommunalbestyrelsens godkendelse af kommissoriet på møde d. 28. januar 2021, og skal være afsluttet ved udgangen af oktober 2021. Styregruppen for udarbejdelse af energipolitikken får dispositionsretten over de 900.000 kr. Projektlederen har ansvaret for at forvalte budgettet efter aftale med styregruppen.

Ydelse	Aktør	Beløb*
Eksterne fagpersoner som leverer ekspertråd: vurdering af udfordringer, virkemidler og konkrete anbefalinger til grøn omstilling af transportområdet på Bornholm.	Afklares	150.000
Eksterne oplægsholdere til udvalgsmøde(r) samt borgermøder (for eksempel trafikforsker eller eksperter i deleøkonomi med videre).	Afklares	50.000
Implementering af forandringer og adfærdsændringer: konkrete virkemidler (konsulentbistand, indkøb mv), der understøtter grøn mobilitet ¹ . Handlinger kan iværksættes løbende i 2021.**	Afklares	680.000
Interessentmøder samt grafisk præsentation af strategi for grøn mobilitet	Afklares	20.000
Samlet maximal budgettramme, som ØEPU skal disponere til opgaven		900.000
* Det budgetterede beløb er et maxbeløb. Behovet for indkøb af løsninger, konsulentbistand mv. vil afhænge af de endelige valg. ** Der er, parallelt med godkendelsesprocessen af nærværende kommissorium, forslag om at bruge 400.000 kr. på en samkørselsapplikation i 2021. Midlerne foreslås brugt fra denne budgetpost.		

Supplerende sagsfremstilling

-

¹ Delmængde af arbejdet med handleplaner for strategi for grøn mobilitet

Åbent punkt

6 Valg af samkørselsapp til forsøgsordning på Bornholm understøttet af Bornholms Regionskommune

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-12-2020	6	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed drøfter

Resumé

For at forbedre transportmulighederne på Bornholm og samtidig reducere udledningen af CO₂, er der behov for at udvikle transportinfrastrukturen. En af mulighederne er at udnytte ledig kapacitet i private biler. Det kaldes samkørsel og tilbydes af forskellige leverandører til Bornholm. Denne sagsfremstilling vurderer to applikationer til en forsøgsordning for samkørsel på Bornholm, henholdsvis "NaboGo" og "Ta' med".

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter om Bornholms Regionskommune skal gå i dialog med NaboGO om at blive partnerskabskommune.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. december 2020:
Drøftet idet stillingtagen afventer det videre arbejde med grøn mobilitet

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har flere igangværende initiativer, hvor samkørsel og den deleøkonomiske tanke vil bidrage positivt til målet. Især under de kommende politikker og strategier for *energi* og *grøn mobilitet* er samkørsel et relevant initiativ, der blandt andet kan mindske CO₂-udledningen gennem en direkte borgerinddragelse. Derudover kan samkørsel skabe sammenhæng for transport på Bornholm, som et supplement til den kollektive trafik, og reducere trafikken og behovet for parkering.

Det skal bemærkes, at tidspunktet for beslutning om valg af konkrete handlinger indenfor grøn mobilitet (investering i samkørselsapplikation), foretages parallelt med strategiarbejdet. Arbejdet med strategi for grøn mobilitet er i opstartsfasen og skal i 1. halvår af 2021 analysere handlerummet og pege på prioriteringer og konkrete handlinger for området. Arbejdet med strategi for grøn mobilitet forventes godkendt af kommunalbestyrelsen i oktober 2021. Det kan overvejes, om beslutning vedrørende samkørselsapplikation bør afvente den endelige strategi for grøn mobilitet.

Koncepterne i de to applikationer til samkørsel

Der er udvalgt to relevante applikationer, der tilbyder samkørsel til Bornholm gennem et samarbejde med Bornholms Regionskommune. De to applikationer til en forsøgsordning er "Na-

boGo" og "Ta'med". Der er flere applikationer på markedet der tilbyder samkørsel. Andre applikationer, der ligner Ta'Med og NaboGO, er Gomore og CommuteApp ApS.

Applikationerne har varierende services, prismodeller samt udbredelse. I tabel 1 er en beskrivelse af de to udvalgte applikationer:

Tabel 1: Beskrivelse af applikationer			
Applikation	Services	Prismodel	Udbredelse
NaboGO	NaboGO er en samkørselsplatform, både til pendling og lokale ture fra landsbyer til byer og knudepunkter i den kollektive transport. NaboGO er for brugerne et samlet mobilitetstilbud som er integreret i Rejseplanen, benytter faste lokale mødesteder, samt samarbejder med trafikselskaber og andre mobilitetsudbydere. NaboGO samarbejder med de enkelte lokalområder, virksomheder og uddannelsesinstitutioner om at ændre transportvaner som en del af deres løsning.	NaboGO indgår partnerskaber med Kommuner og har en prismodel, som er justeret efter Kommunens indbyggertal. Bornholms Regionskommune ligger i kategorien 30- 40.000 indbyggere. NaboGO tilbyder etablering af NaboGO samkørsel for 160.000 kr. og årlig drift for 80.000 kr. ex. Moms. Driftsperioden er fastsat til 3 år i tilbud men kan reduceres til 2 år. Derudover er applikationen gratis at downloade og bruge. Som chauffør må man skattefrit opkræve en betaling, der dækker passagerens andel af udgifterne til benzin og vedligehold m.m. Dette udregner applikationen automatisk.	NaboGO er på markedet i Danmark og Sydsverige og har især brugere på Sjælland gennem aftaler med Region Hovedstaden, Gladsaxe Kommune, Ballerup Kommune, Høje Taastrup Kommune, Roskilde Kommune, Holbæk Kommune, Kalundborg Kommune og Slagelse kommuner (7 kommuner i alt).
Ta'med	Gør det muligt at søge og tilbyde lift til og fra arbejde i personbiler. Når app'en er downloaded skal brugeren registrere sig og oprette en profil. Herefter kan man søge og tilbyde lift. Alle brugerne har synlige profiler, og både passagerer og chauffører kan bedømme hinanden. FDM, som er aktør på applikation, har planer om at komme på Rejseplanen.	Applikationen kan gratis downloades til iPhone- og Android-smartphones. Som chauffør må man dog skattefrit opkræve en betaling, der dækker passagerens andel af udgifterne til benzin og vedligehold m.m. Dette udregner applikationen automatisk. Derudover har Ta'Med en forsikring, der dækker nogle af udgifterne til en taxa, hvis en tur bliver aflyst.	15 kommuner samt følgende institutioner/virksomheder: Forsvarsministeriets Personale Styrelse, Nykredit, Toms, If forsikring, Schulstad, Tryg, NETS, Alka, DTU, Blue Water Shipping, Naviair, Velliv, Siemens, GN Store Nord, Visma, CGI, The CAMP, Aarstiderne, TDC, JYSK, SOS, FOSS, Dansk Kabel Tv, Absalon, Tradium, Solar, Aller Media, C4, Business Region Århus

Vurdering af de to applikationer

Ved indgåelse af kontrakt med én eller begge applikationer indebærer det forpligtigelser for Bornholms Regionskommune. I nedenstående skema er lavet en oversigt over forpligtigelser ved de to applikationer over en 3-årig periode:

Tabel 2: Forpligtigelser for Bornholms Regionskommune over en 3-årig periode

Applikation	Forpligtigelse for Bornholms Regionskommune	Anslået ressourceforbrug (kr. eller timer)
NaboGO	Etablering af NaboGO på Bornholm: Samarbejde med NaboGO om mulige placeringer af mødesteder	- 10 timer for en udviklingskonsulent - 20 timer fra medarbejder i BAT.
	Kommunikation: Give input til kampagner og vedholdende kommunikation om NaboGO samkørsel til kommunens borgere og virksomheder og uddannelsesinstitutioner	- 10 timer for en udviklingskonsulent - 10 timer for en kommunikations-medarbejder
	Lokale <i>interne</i> aftaler: Indgå samarbejde ift. NaboGO med Kommunens egne arbejdssteder (herunder udpege en kommunikationsmedarbejder til den lokale udrulning)	- 30 timer for en udviklingskonsulent - 10 timer fra en kommunikations-medarbejder
	Understøtte lokale <i>eksterne</i> aftaler: Invitere NaboGO til at holde oplæg i erhvervsnetværk o.l., samt lokalråd og eventuelt sende fælles invitation til samarbejde.	- 10 timer årligt for en udviklingskonsulent
	Understøtte drift af NaboGO: Samarbejde om placering af mødesteder og forudsætninger for CO2 analyse	- 30 timer årligt for en udviklingskonsulent - 20 timer årligt fra en medarbejder i BAT
	Løbende at understøtte lokale <i>eksterne</i> aftaler: Fortsat samarbejde om at udvide partnerkredsen blandt virksomheder og lokalområder	- 30 timer årligt for en udviklingskonsulent
	Udgifter for Bornholms Regionskommune fordelt på Etableringsfase og Driftsfase af NaboGO	- Etablering af NaboGO: 160.000 kr. - Drift 2021-2024: 240.000 kr. - Samlet: 400.000 kr.
Samlet for NaboGO		- 340 timer over 3 år - 400.000 kr.
Ta'med	Promovering af samkørselsordningen: Bornholms Regionskommune deltager ved at bruge sine kommunikationskanaler og promovere ordningen til borgere og virksomheder.	- 40 timer årligt for en udviklingskonsulent - 20 timer årligt fra en kommunikations-medarbejder
Samlet for Ta'med		- 180 timer årligt - 0 kr.

Som det fremgår af tabel 2 er der større udgifter samt vurderet større ressourceforbrug forbundet med NaboGO sammenlignet med Ta'med. Men det er også to forskellige produkter jævnført deres karakteristika, som beskrevet i tabel 1.

De umiddelbare fordele og opmærksomhedspunkter ved de to applikationer er opstillet i punktform i tabel 3.

Tabel 3: Fordele og opmærksomhedspunkter for Bornholms Regionskommune

Applikation	Fordele	Opmærksomhedspunkter
NaboGO	- NaboGO er simpelt sat op - Funktionalitet med "Mødesteder" som er prædefinerede stoppesteder kan fungere godt i bornholmsk kontekst - Der er ikke udgifter forbundet med brugen af applikationen for borgere til NaboGO – gebyret betales af partnerskabskommunen - Som en del af implementeringen af NaboGO tilbyder tjenesten skræddersyede kampagner og samarbejder med landsbyer - Applikationen samarbejder med det lokale trafikselskab (BAT) og Rejseplanen - NaboGO tilbyder som en del af aftalen at levere input til ny strategi for kollektiv transport i samarbejde med Regionskommunen og BAT - Brugere bekræfter identitet via telefonnumre og billede	- Større omkostninger (timer samt udgifter) end andre samkørsels-applikationer for Bornholms Regionskommune, omend det vurderes, at effekten af NaboGO også er større og mere engagerende og gennemtænkt - I kraft af udgiften på 400.000 kr. skal regler for udbud tilsikres overholdt. I henhold til udbudsloven er der foretaget en vurdering af grænseoverskridende interesse for forsøgsordningen i bilag 1. Med grænseoverskridende interesse menes der, om andre EU-landes virksomheder kan have interesse i at udføre opgaven. Det er vurderingen jævnført bilag 1, at forsøgsordningen ikke har klar grænseoverskridende interesse og at der derfor godt kan indgås aftale med app-leverandøren uden forbehold for at udbuddet har grænseoverskridende interesse. - NaboGO har indgået aftaler med 7 andre kommuner samt Region Hovedstaden. Erfaringer og antal brugere er derfor fortsat i et begrænset omfang
Ta'med	- Ta'med har ikke omkostninger for kommunen udover de timer, der lægges i arbejdet med at promovere konceptet og lave samarbejdsaftaler med virksomheder - Det er op til chaufføren om vedkommende vil give et gratis lift eller bruge appens anbefalede pris for samkørsel - Passageren kan læse chaufførernes profiltekster og ratings, og tilføje foretrukne samkører og automatisk blive opdateret på, hvornår han eller hun tilbyder et lift - Der er en forsikring tilknyttet Ta'med i tilfælde af aflyst tur, hvor man kan få dækket op til 350 kr. til taxa - Ta'med er taget i brug i 15 kommuner og en række virksomheder	- Ta'med har fokus på samkørsel til og fra arbejde. Det er en risiko, at der ikke opnås tilstrækkeligt med brugere på Bornholm til, at applikationen bliver brugt - Omkostningen for brugeren er ukendt efter introduktionsperioden - Ta'med har ikke faste mødesteder og er i udgangspunktet ikke koordineret med trafikselskab

Valg af én løsning en fordel for effekten af samkørsel

Det er en fordel for begge applikationers succes, at de har så mange brugere som muligt på én platform. Det skaber flest mulige ture, med mere samkørsel til følge, og dermed den største effekt. Antages det, at brugerne alene bruger én samkørsels-applikation, vil det være en fordel, at Bornholms Regionskommune understøtter én applikation til forsøgsordningen.

På baggrund af fordele og opmærksomhedspunkter ved de to applikationer, er den samlede vurdering at NaboGO, at det er det mest effektfulde valg af samkørselsapplikation selvom prisen er højere end ved Ta'Med. Det skyldes primært funktionaliteten i NaboGO med blandt andet "mødesteder", der vurderes at kunne give stor effekt på udbredelsen af samkørsel på Bornholm samt en vigtig integration med den kollektive transport.

I forhold til overholdelse af kommunalfuldmagten har Juridisk Service foretaget en juridisk vurdering af, at Bornholms Regionskommune indkøber en samkørselsapplikation og stiller den til rådighed for de Bornholmske borgere og andre der befinder sig på Bornholm.

Juridisk Service vurderer, at Bornholms Regionskommune godt kan indkøbe samkørselsapplikationen og stille denne til rådighed for de bornholmske borgere jf. kommunalfuldmagtsreglerne, henset til at aktiviteten 1) kommer almenheden til gode, 2) opfylder lighedsprincippet, 3) har en kommunal interesse og 4) opfylder lokalitetsprincip.

COVID-19 og samkørsel

På grund af COVID-19 pandemien kan samkørsel øge risikoen for smittespredning set i forhold til, at alle kører i bil hver for sig. Leverandørerne af applikationerne har for at imødegå risikoen udarbejdet materiale, der klæder brugerne på til at reducere smittespredning ved blandt andet at spritte af efter endt tur, kører med de samme personer, køre få sammen og bruge mundbind ved samkørsel. Derudover samler samkørsel færre personer end busser i for eksempel den kollektive trafik.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt Bornholms Regionskommune bliver partnerskabskommune med NaboGO, vil udgiften være:

Tabel 4: Økonomi for partnerskab med NaboGo

Opgave	Pris i kr. (eks. moms)	Ressourcer (Timer)
Etablering af NaboGO	160.000	100
Drift i 2021 (9 mdr.)	80.000	80
Drift i 2022	80.000	80
Drift i 2023	80.000	80
<i>I alt for etablering og 3 års driftsaftale</i>	<i>400.000</i>	<i>340</i>

Ta'med applikationen forudsætter årligt 180 timer i medarbejderressourcer, men Ta'med kræver ikke betaling fra Bornholms Regionskommune.

For intern allokering af medarbejderressourcer til implementering af samkørselsapplikation gælder det, at opgaven vil skulle prioriteres sammen med det øvrige arbejde med handleplaner og strategiarbejde i forbindelse med grøn mobilitet samt Udviklings og Ejendomme og Drifts øvrige opgaver. Prioriteres en hurtig implementering i 1. kvartal 2021, kan det have betydning for øvrige opgaver.

Mulig finansiering af NaboGO

Der er afsat 900.000 kr. i bevilling til udarbejdelse af strategi for grøn mobilitet i 2021. Såfremt bevilling bruges til at finansiere partnerskabet med NaboGO, vil der være 500.000 kr. tilbage til arbejdet med strategi for grøn mobilitet. Det kan overvejes, om udgiften på 400.000 kr. ud af den samlede bevilling på 900.000 kr., skal bruges på én samkørselsapplikation, før strategi for grøn mobilitet er udarbejdet. Udgiften kan også samfinansieres med puljen til grønne investeringer. Eller om beslutningen alternativt skal afvente den færdige strategi for grøn mobilitet (forventes endelig godkendt i oktober 2021).

Samkørselsapplikations effekt på andre områder

Såfremt forsøgsordning med samkørselsapplikation gennemføres, kan det have konsekvenser for billetindtægter i den kollektive trafik samt for indtjeningen i taxabranschen. Effekten afhænger af udbredelsen af samkørsel, hvorfor et estimeret beløb er usikkert og dermed ikke muligt at angive.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

7 Eventuelt

00.22.04A08-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

02-12-2020

Åbent punkt

7

Lukket punkt

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. december 2020:

Intet.